

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/5/2018
Identifikačné číslo spisu: 1215201852
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1215201852.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava, Primaciálne nám. 1, IČO: 00 603 481, proti žalovanému REBLOK a.s., so sídlom v Bratislave, Jelačičova 8, IČO: 35 700 700, zastúpenému Advokátskou kanceláriou Bugala-Ďurček, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Miletičova 5B, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Juraj Bugala, o vypratanie stožiarov verejného osvetlenia, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 58C/33/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 23. mája 2017 sp. zn. 5Co/7/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II rozsudkom zo 14. marca 2016 č.k. 58C/33/2015-85 uložil žalovanému povinnosť „vypratať“ stožiare verejného osvetlenia v jednotlivých mestských častiach žalujúceho mesta, osobitne vymenované vo výroku rozsudku, a to odstránením informačných zariadení z nich. Vychádzal z toho, že strany sporu uzavreli 29. decembra 2006 zmluvu o nájme časti stožiarov verejného osvetlenia za účelom umiestnenia informačných zariadení žalovaného. Doba nájmu, pôvodne dohodnutá do 31. decembra 2008, bola dodatkom nájomnej zmluvy z 30. decembra 2008 predĺžená do 31. decembra 2009. Za rozhodujúcu skutočnosť z hľadiska právneho posúdenia veci považoval to, že žalobca ako prenajímateľ v zákonom stanovenej 30 dňovej lehote v zmysle § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka podal dňa 29. januára 2015 žalobu na „vypratanie“ stožiarov verejného osvetlenia. Tvrdenie žalovaného, že v dôsledku praxe, ktorú strany medzi sebou zaviedli a zvyklostí medzi nimi, v rámci ktorých v roku 2015 riadne uhradil nájomné a žalobcovi navrhol predĺženie nájomnej zmluvy aj na rok 2016, ktorý nárok žalobca neodmietol, došlo k zmene prvotnej nájomnej zmluvy, vyhodnotil súd prvej inštancie ako procesnú obranu, ktorá „nemohla zvrátiť jednoznačné ustanovenie § 767 ods. 2 (zrejme správne § 676 ods. 2, poznámka dovolacieho súdu) Občianskeho zákonníka“. Mal preto za to, že medzi stranami nebola uzavretá žiadna dohoda o ďalšom predĺžení nájmu, „a to ani s nadväznosťou na ustanovenie § 266 ods. 3 a § 275 ods. 4 Obchodného zákonníka“.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovaného rozsudkom z 23. mája 2017 sp. zn. 5Co/7/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. S opakovaným tvrdením žalovaného, že medzi stranami sa v rokoch 2006-2014 vytvorila prax, na základe ktorej predĺženie nájomného vzťahu a jeho rozsah boli stranami akceptované aj bez uzatvorenia osobitných dodatkov k pôvodnej zmluve, ktorá prax sa stala v zmysle ustanovení § 266 ods. 3 a § 275 ods. 4 Obchodného zákonníka medzi stranami záväznou, odvolací súd uviedol, že „v prípade, ak by si žalobca neuplatnil žalobou vypratanie jeho stožiarov verejného osvetlenia na súde do 30 dní po skončení nájmu, nájomná zmluva medzi stranami sporu by sa automaticky obnovila, tak ako namietal žalovaný. Skutočnosť, že si žalobca uplatnil do 30 dní po skončení nájmu žalobou o vypratanie, vypratanie informačných zariadení žalovaného zo stožiarov verejného osvetlenia, znamená ukončenie nájomného vzťahu a povinnosť žalovaného vypratať stožiare verejného osvetlenia žalobcu, nakoľko tieto dňom nasledujúcim po ukončení nájomného vzťahu užíva žalovaný na základe právneho dôvodu, ktorý zanikol.“

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalovaný podal dovolanie dôvodiac, že spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Poukázal na ustanovenie § 266 ods. 3 a § 275 ods. 4 Obchodného zákonníka, podľa ktorých sa mala predmetná nájomná zmluva opätovne predĺžiť a to v dôsledku zmluvnými stranami zaužívaných praxe a zvyklostí. K predĺženiu nájmu podľa jej názoru došlo najneskôr v poslednom štvrtroku roku 2014, kedy žalobca poslednýkrát odobril počet prenajatých stožiarov. Podľa žalovaného rozhodnutie odvolacieho súdu v danej veci záviselo od posúdenia právnej otázky, ktorá nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu dosiaľ vyriešená, a to otázky: „Je zmluvu uzatvorenú písomne (ktorej písomnú formu nepredpisuje príslušné zákonné ustanovenie ako obligátne) možné meniť aj iným spôsobom ako písomne? Ak áno, je prax, ktorú strany medzi sebou zaviedli a ktorá je v rozpore s písomným znením zmluvy možné považovať za zmenu tejto zmluvy?“. Podľa žalovaného je možné zodpovedať obidve otázky kladne. Tiež uviedol, že si je vedomý, že „procesná, dôkazná stránka veci (či naozaj na základe vykonaných dôkazov možno konštatovať, že došlo k zmene zmluvy) je tiež pre výsledok konkrétneho sporu mimoriadne dôležitá; pri posudzovaní vyššie uvedených hmotnoprávných otázok však nie je smerodajná.“

4. Žalobca navrhol dovolanie žalovaného zamietnuť, pretože nie je dôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj ako „CSP“)] po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Najvyšší súd už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom, vrátane dovolacieho konania (m. m. I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprisnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017,

3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

8. Aj za účinnosti Civilného sporového poriadku treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je ani podľa novej právnej úpravy „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/92/2012).

9. Prípustnosť dovolania sa v novej právnej úprave v porovnaní s úpravou účinnou do 30. júna 2016 zásadným spôsobom zmenila. Právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016 nanovo a v porovnaní s predchádzajúcou úpravou odlišne (prísnejšie) formuluje náležitosti dovolania. Oproti úprave účinnej pred týmto dňom ide ďalej v tom zmysle, že nevyžaduje len to, aby bol dovolateľ zastúpený advokátom, ale aj to, aby už podané dovolanie bolo spísané advokátom (pravda, ak nejde o prípady uvedené v § 429 ods. 2 CSP). Zmyslom tejto právnej úpravy je vytvoriť v civilnom sporovom konaní procesný filter na zjavne neopodstatnené, neprípustné, protirečivé alebo rozporuplné dovolania a zabezpečiť, aby podané dovolanie malo všetky potrebné náležitosti.

10. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, z ktorého ustanovenia žalovaný prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

12. Podľa § 432 ods. 1 a 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

13. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú dovolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

14. Žalovaný v dovolaní uvádza, že ním napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci v takej právnej otázke, ktorá nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu dosiaľ vyriešená. Tvrdí, že dovolací súd dospel k nesprávne záveru, že nájom sa skončil v súlade s ustanovením § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Podľa žalovaného dovolací súd mal prihliadnuť na to, že k predĺženiu nájmu došlo v súlade s ustanoveniami § 266 ods. 3 a § 275 ods. 4 Obchodného zákonníka zaužívanou praxou (zvyklosťami) medzi zmluvnými stranami a to najneskôr v poslednom

štvrtého roku roku 2014, kedy žalobca odobril rozsah prenajatých stožiarov. Podľa názoru žalovaného bude v dovolacom konaní potrebné vyriešiť právnu otázku, dosiaľ dovolacím súdom neriešenú, a to otázku: „Je zmluvu uzatvorenú písomne (ktorej písomnú formu nepredpisuje príslušné zákonné ustanovenie ako obligátnu) možné meniť aj iným spôsobom ako písomne? Ak áno, je prax, ktorú strany medzi sebou zaviedli a ktorá je v rozpore s písomným znením zmluvy možné považovať za zmenu tejto zmluvy?“

15. Na žalovaným koncipovanej právnej otázke ale rozhodnutie odvolacieho súdu nespočíva. Podľa odvolacieho súdu pre posúdenie veci bolo významné (len) to, že žalobca podal v lehote 30 dní po skončení nájmu (už predtým niekoľkokrát obnovovaného podľa § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka) žaloby na plnenie (na vypratanie), čím zabránil ďalšiemu obnoveniu nájomnej zmluvy uzavretej podľa § 663 a nasl. Občianskeho zákonníka. K odvolacej námietke (na ktorej spočíva aj argumentácia žalovaného v dovolaní) uviedol, že „v prípade, ak by si žalobca neuplatnil žalobou vypratanie jeho stožiarov verejného osvetlenia na súde do 30 dní po skončení nájmu, nájomná zmluva medzi stranami sporu by sa automaticky obnovila, tak ako namietal žalovaný. Skutočnosť, že si žalobca uplatnil do 30 dní po skončení nájmu žalobou o vypratanie, vypratanie informačných zariadení žalovaného zo stožiarov verejného osvetlenia, znamená ukončenie nájomného vzťahu a povinnosť žalovaného vypratať stožiare verejného osvetlenia žalobcu, nakoľko tieto dňom nasledujúcim po ukončení nájomného vzťahu užíva žalovaný na základe právneho dôvodu, ktorý zanikol.“

16. Žalovaný v dovolaní nevymedzil právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a následne malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci. Bez uvedeného nemôže najvyšší súd pristúpiť k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP.

17. Je nepochybné, že v dovolaní žalovaného absentuje zákonom požadovaná náležitosť - dovolacie dôvody v ňom nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP.

18. Vzhľadom na to dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol.

19. Úspešnému žalobcovi dovolací súd priznal náhradu trov dovolacieho konania. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.